

Włodzimierz OPOKA

PODSTAWY ESPERANTO

**Dediĉita al S-ano Marian KOSTECKI
meritplena krakova esperantisto**

UMEA SHINODA-KURACEJO

Kraków 2001

© Copyright by Włodzimierz OPOKA

All rights reserved

Reviziita de mag. Lidia LIGEZA

Kompostis

Ewa BEDNARCZYK

Eldonejo : ZOZ Ośrodek UMEA SHINODA-KURACEJO

Ul. Centralna 32, 31-586 Kraków, Pollando

ISBN 83-908748-3-0

Bazo de Esperanto (Podstawy Esperanto)

Karaj Legantoj,

Universala Medicina Esperanto-Asocio, Internacia Instituto de Preventa Medicina Praktiko en Tokio, UMEA SHINODA-KURACEJO en Krakovo kaj Krakova Societo-Esperanto rekomendas al Vi la Internacian Lingvon Esperanton, kiun kreis pola kuracisto d-ro Ludoviko Lazaro ZAMENHOF ("Doktoro Esperanto") en la jaro 1887.

Tiu ĉi lingvo funkcias en la mondo jam pli ol 100 jaroj. Iuj pensis - ne nur en la „tempo” de INTERRETO - ke tiu ĉi lingvo „mortos” nature, kiel apartenanta al neniuj popolo. Tamen okazis tute inverse. Danke al INTERNET, iom post iom kreskas la nombro de novaj lernantoj de la internacia lingvo Esperanto.

En multaj landoj homoj komencis lerni Esperanton, ĉar volis eklerni helpe de Esperanto kuracmetodon YUMEIHO® kreitan de terapiisto Masayuki SAIONJI de Japanio (parolanta Esperanton). Tiu ĉi tre efika kuracmetodo YUMEIHO® (la nomo estas patentigita en Pollando kaj en aliaj landoj) estas aplikata en Pollando jam pli ol 10 jarojn en Centroj: ART MED en Rzeszów kaj en UMEA SHINODA KURACEJO en Krakovo. En Pollando estas fondita ekde 1991 j. Pola YUMEIHO® Societo.

En la jaro 1999 Direktoro de IIPMP Masayuki SAIONJI laŭ peto de multaj eksterlandanoj fondis dum la 12-a Internacia Medicinista Esperanto-Konferenco en Opava (Ĉeĥio) la Mondan YUMEIHO® Societon, kiu funkcias ĉe IIPMP en Tokio.

Kontaktigante kun esperantistoj oni povas eklerni Esperanton kaj YUMEIHO® -n.

Jen sube mi prezentas al Vi koncize Esperanton por pruvi, ke tiu ĉi lingvo estas facila kaj ankaŭ mi proponas al interesitoj adresojn (sur la kovrilo), ĉe kiuj oni povas pli multe ekscii pri Esperanto kaj pri YUMEIHO®.

Podstawy Esperanto (Bazo de Esperanto)

Drodzy Czytelnicy,

Światowy Medyczny Związek Esperancki, Międzynarodowy Instytut Medycyny Profilaktycznej w Tokio, PRZYCHODNIA UMEA im. SHINODY w Krakowie i Krakowskie Towarzystwo Esperanto, poleca Państwu Międzynarodowy Język Esperanto, który stworzył polski lekarz Ludwik Łazarz ZAMENHOF ("Doktor Esperanto") w 1887 r.

Język ten funkcjonuje w świecie już ponad 100 lat. Niektórzy myśleli - nie tylko w "czasach" INTERNETU - że ten język "umrze śmiercią naturalną", jako nie należący do żadnego narodu. Jednak okazało się zupełnie inaczej. Dzięki INTERNETOWI stopniowo wzrasta liczba nowych uczniów języka międzynarodowego Esperanto.

W wielu krajach ludzie zaczęli uczyć się Esperanto, ponieważ chcieli nauczyć się z pomocą Esperanto metody leczenia YUMEIHO® stworzonej przez terapeutę Masayuki SAIONJI z Japonii (mówiącego po esperancku). Ta bardzo efektywna metoda leczenia YUMEIHO® (nazwa jest opatentowana w Polsce i w innych krajach) jest stosowana w Polsce już ponad 10 lat w Ośrodkach ART MED w Rzeszowie i w PRZYCHODNI UMEA im. SHINODA w Krakowie. W Polsce działa od 1991 r. Polskie Stowarzyszenie YUMEIHO®.

W roku 1999 Dyrektor IIPMP w Tokio Masayuki SAIONJI na prośbę wielu obcokrajowców w czasie 12 - tej Międzynarodowej Medycznej Konferencji Esperanckiej w Opawie (Czechy) założył Światowe Stowarzyszenie YUMEIHO®, które działa przy IIPMP w Tokio.

Kontaktując się z esperantystami można nauczyć się Esperanto i YUMEIHO®.

Oto poniżej zwięźle przedstawiam zainteresowanym Esperanto, aby udowodnić, że język ten jest łatwy i także proponuję adresy (na okładce), pod którymi można dowiedzieć się więcej o Esperanto i YUMEIHO®.

Alfabeto de la internacia lingvo Esperanto

Alfabet języka międzynarodowego Esperanto

**A a, B b, C c, D d, E e, F f, G g, H h, I i, J j, K k,
L l, M m, N n, O o, P p, R r, S s, T t, U u, Z z**

en INTERRETO

kaj / i

(w INTERNECIE)

1. ĉ – cz	- ĉapo	- czapka	ĉ – c` ; cx ; chi
Ĉ	- ĉerpi	- czerpać	
2. ĝ – dż	- ĝardeno	- ogród	ĝ – g` ; gx ; ghi
Ĝ	- ĝangalo	- dżungla	
3. ĥ – ch	- ĥoro	- chór	ĥ – h` ; hx
Ĥ	- ĥaoso	- chaos	
4. ĵ – ż	- ĵaluza	- zazdrosny	ĵ – j` ; jx
Ĵ	- ĵeti	- rzucać	
5. ŝ – sz	- ŝalo	- szalik	ŝ – s` ; sx
Ŝ	- ŝerci	- żartować	
6. ŭ – ł	- aŭdi	- słyszeć	ŭ – u` ; ux
Ŭ	- aŭskulti	- słuchać	
7. v – w	- valizo	- walizka	
V	- valoro	- wartość	

Akcento en lingvo Esperanto situas – tiel same, kiel en pola lingvo – sur antaŭlasta silabo.

Akcent w języku Esperanto pada – jak w języku polskim – na sylabę (zgłoskę) przedostatnią: ĝar-**de**-no, ĵa-**lu**-zo, aŭ-to-mo-**bi**-lo, aŭ-di, ĉer-pi, vi-di.

Artikolo „la” estas komuna por ĉiuj genroj, kazoj kaj nombroj.

Przedimek określony „la” jest wspólny dla wszystkich rodzajów, przypadków i liczb.

16 gramatikaj reguloj de Esperanto

16 reguĝ gramatycznych języka Esperanto

1. **Difinita artikolo** (przedimek określony) – **la**
2. **Substantivo – finaĵo** (rzeczownik – końcówka): –**o**
3. **Adjektivo – finaĵo** (przymiotnik – końcówka): –**a**
4. **Adverbo – finaĵo** (przysłówek – końcówka): –**e**
5. **La ĉefajn numeralojn oni ne deklinacias**
(liczebniki główne nie odmieniają się)
6. **Pronomoj** (zaimki):
 - **personaj** (osobowe): **mi, vi, li, ŝi, ĝi, ni, vi, ili**
 - **posesivaj pronomoj – finaĵo** (dzierżawcze - końcówka) –**a**,
 - **nepersonaj pronomoj** (nieosobowe) – **ĝi**,
 - **senpersonaj pronomoj** (bezosobowe) – **oni**
7. **Ĉiun vorton oni legas laŭskribe**
(każde słowo czyta się według pisowni)
8. **Ĉiuj prepozicioj funkcias en nominativo**
(wszystkie przyimki rządzą mianownikiem)
9. **Ĉiujn verbojn oni konjugacias nek per la personoj, nek per la nombroj**
(czasownik nie odmienia się ani przez osoby, ani przez liczby)
 - **infinitivo – finaĵo** (bezokolicznik - końcówka) –**i**,
 - **prezenco – finaĵo** (cz. teraźniejszy - końcówka) –**as**,
 - **imperfekto – finaĵo** (cz. przeszły - końcówka) –**is**,
 - **futuro – finaĵo** (cz. przyszły - końcówka) –**os**,
 - **kondicionalo – finaĵo** (tryb warunkowy - końcówka) –**us**,
 - **imperativo – finaĵo** (tryb rozkazujący - końcówka) –**u**
10. **Por difini direkton kaj daton oni uzas ankaŭ akuzativan finaĵon –n**
(dla określenia kierunku i daty używa się także końcówki biernika) –**n**

11. **Neaj vortoj: *neniu, nenio, nenia*, ktp. eliminas uzadon de la 2-a neado (negacio) „ne”** (słowa przeczące: *neniu, nenio, nenia*, itd. wykluczają użycie 2-go przeczenia) „ne”
12. **La fremdajn vortojn oni skribas en gepatra lingvo**
(wyrazy obce piszemy w języku macierzystym)
13. **Ĉiu prepozicio posedas la difinitan signifon; (*de, al, per, ktp*) kaj en la nedifinebla situacio oni uzas la prepozicion – *je*, kiu ne havas apartan signifon**
(każdy przyimek ma określone znaczenie; *de, al, per*, itd. – a w sytuacji bliżej nieokreślonej – używa się przyimka – *je*, który nie ma osobnego znaczenia)
14. **La vort-akcento troviĝas sur la antaŭlasta silabo**
(akcent wyrazowy spoczywa na przedostatniej sylabie)
15. **Kunmetado de la vortoj – la ĉefa (baza) vortelemanto troviĝas ĉe la fino de la kunmetita vorto kaj la vorto priskribanta troviĝas ĉekomence de la kunmetita vorto**
(łączenie wyrazów – wyraz główny jest na końcu wyrazu złożonego, a wyraz opisujący – na początku)
16. **La finaĵoj de substantivo –o kaj artikolo –la povas esti anstataŭigitaj per apostrofo - ' (*l'*) (ekz.: *amik', bon'*)**
(końcówki: rzeczownika –o, oraz przedimka – *la*, mogą być zastąpione apostrofem - ' (*l'*))

Gramatikaj finaĵoj de la internacia lingvo esperanto Końcówki gramatyczne języka międzynarodowego esperanto

1.	– o	substantivo (rzeczownik)	domo - dom
2.	– a	adjektivo (przymiotnik)	bela - ładny
3.	– j	pluralo por substantivo kaj adjektivo (liczba mnoga dla rzeczownika i przymiotnika)	domoj – domy, belaj – ładne

4. – **n** **akuzativo por substantivoj kaj adjektivoj en singularo kaj en pluralo** (czwarty przypadek dla rzeczownika i przymiotnika, czyli biernik w l. pojedynczej i mnogiej)
5. – **e** **adverbo** (przysłówek) **bone** – dobrze
6. – **i** **infinitivo** (bezokolicznik czasownika) **labori** – pracować
7. – **as** **prezenco** (czas teraźniejszy) **mi havas** – (ja) mam
8. – **is** **imperfekto** (czas przeszły) **mi havis** – (ja) miałem
9. – **os** **futuro** (czas przyszły) **mi havos** – (ja) będę miał
10. – **us** **kondiĉivo** (tryb warunkowy) **mi havus** – miałbym
11. – **u** **imperativo** (tryb rozkazujący) **legu !** – czytaj !

Pluralon oni formas aldonante al substantivo, adjektivo, pronomo: demanda, nea, indika - la finaĵon "-j" ekz.:

Liczbę mnogą tworzy się poprzez dodanie do rzeczownika, przymiotnika, zaimka: pytającego, przeczącego, wskazującego - końcówki "-j" np.:

libro - książka	libroj - książki	longaj stratoj - długie ulice
monto - góra	montoj - góry	altaj domoj - wysokie domy
strato - ulica	stratoj - ulice	malnovaj urboj - stare miasta
urbo - miasto	urboj - miasta	belaj knabinoj - ładne dziewczyny
kiu - który	kiuj - które	tia - taki, tiaj - takie

Personaj pronomoj (zaimki osobowe)

Singularo (liczba pojedyncza):

1. **mi** - ja
2. **vi** - ty, Ty
3. **li** - on
- ŝi** - ona
- ĝi** - ono

Pluralo (liczba mnoga):

1. **ni** - my
2. **vi** - wy, Wy
3. **ili** - oni, one

ĝi - rilatanta ankaŭ la senvivajn objektojn kaj abstrakciajn esprimojn
(ono - także w odniesieniu do rzeczy i przedmiotów martwych oraz pojęć abstrakcyjnych)

Personaj pronomoj akceptas en akuzativo la finaĵon „-n”

Zaimki osobowe przyjmują w bierniku końcówkę gramatyczną „-n”

1. min	- mnie	1. nin	- nas
2. vin	- ciebie	2. vin	- was
3. lin	- go	3. ilin	- ich
ŝin	- ją		
ĝin	- go		

Senpersonajn pronomojn ni formas uzante la vorteton „oni”.

Zaimki bezosobowe tworzymy przez użycie słówka „oni”.

ekz. (np.) oni parolas – mówi się oni skribas – pisze się

Posesivajn pronomojn ni formas aldonante adjektivan finaĵon „-a”

Zaimki dzierżawcze tworzymy przez dodanie końcówki przymiotnikowej: „-a”

Singularo (liczba pojedyncza):

1. mia	- mój, -a, -e
2. via	- twój, -a, -e
3. lia	- jego
ŝia	- jej
ĝia	- jego

Pluralo (liczba mnoga):

1. nia	- nasz, -a, -e
2. via	- wasz, -a, -e
3. ilia	- ich

Posesivaj pronomoj en akuzativo akceptas la gramatikan finaĵon „-n” kaj en pluralo - la finaĵon „-jn”.

Zaimki dzierżawcze w bierniku przyjmują końcówkę gramatyczną **-n**, a w liczbie mnogiej odpowiednio końcówkę **-jn**:

Singularo:

1. mian	- mego
	- moĵa
	- moje

Pluralo:

miajn	- moje
-------	--------

2. vian	- twojego - twoją - twoje	viajn	- waszych
3. lian	- jego	iliajn	- ich
ŝian	- jej		
ĝian	- jego		
1. nian	- naszego - naszą - nasze	niajn	- naszych
2. vian	- waszego - waszą - wasze	viajn	- waszych
3. ilian	- ich	iliajn	- ich

Refleksivajn pronomojn ni formas uzante la vorteton „si” en akuzativo: „sin” nur en tria persono de singularo kaj pluralo.

Zaimki zwrotne tworzy się przez użycie słówka „si” w bierniku: „sin”, tylko w osobie trzeciej liczby pojedynczej i liczby mnogiej.

Ŝi lavas **sin**. Ona myje się. Ili razas **sin**. Oni golą się.

Demandaj pronomoj
(zaimki pytające)

kiu ? - kto ? ; który ? – a, –e ?
kio ? - co ?
kia ? - jaki ? – a, –e ?
ĉu ? - czy ?

Montraj pronomoj
(zaimki wskazujące)

tiu - tamten **ĉi tiu** - ten
tio - tamto **ĉi tio** - to
tia - taki, -a, -e

Adverbojn oni formas aldonante al radikvorto la finaĵon " -e ": ekz.
Przysłówki tworzy się przez dodanie do rdzenia końcówki " -e ": np.

oft-	ofte	- często
rapid-	rapide	- szybko
san-	sane	- zdrowo

Demandaj adverboj
(przysłówki pytające)

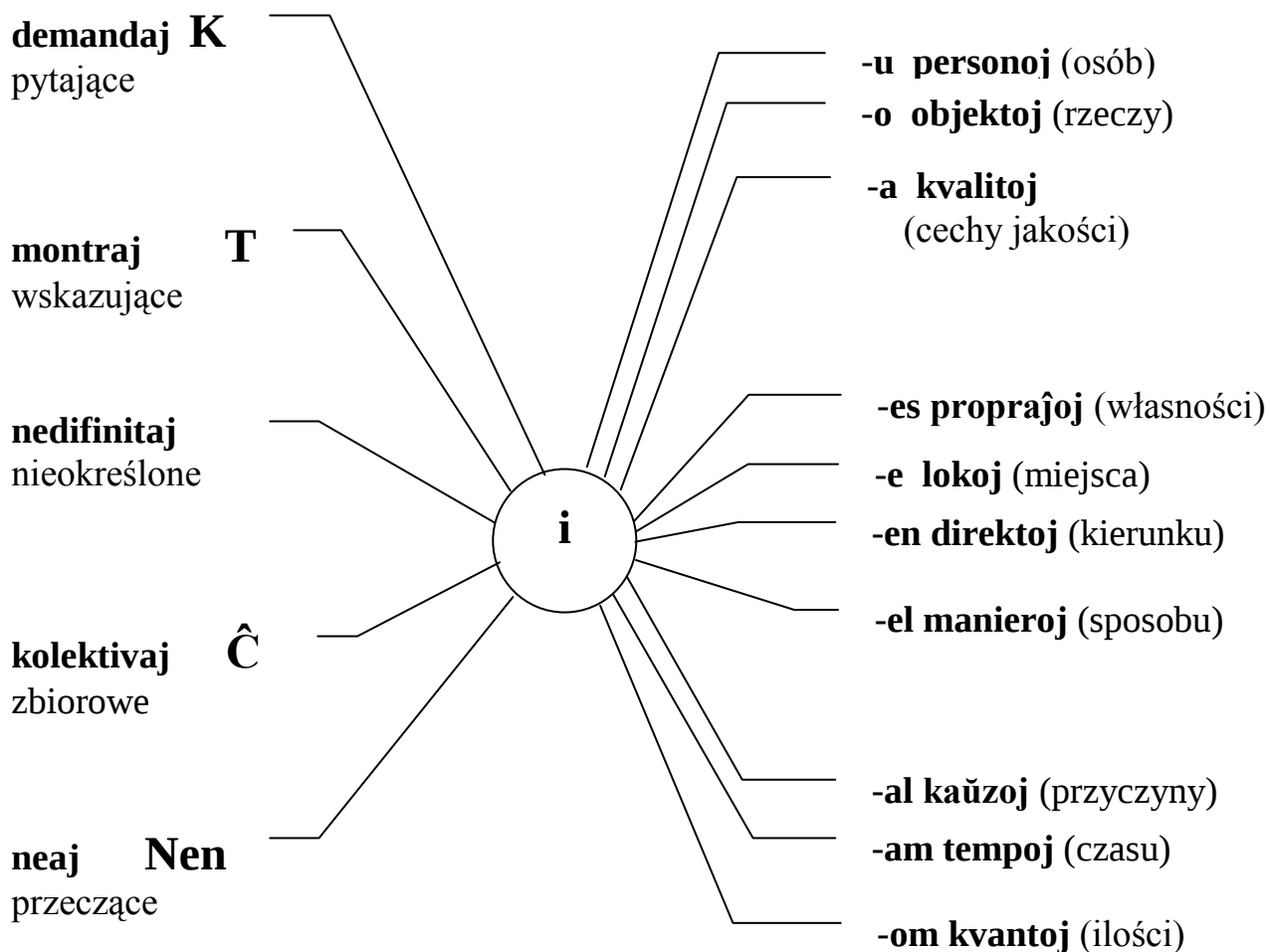
kiam ? - kiedy ?
kial ? - dlaczego ?
kie ? - gdzie ?
kiel ? - jak ?
kiom ? - ile ?

Montraj adverboj
(przysłówki wskazujące)

tial - dlatego
tiel - tak, w ten sposób
tiam - wtedy
tie - tam;
ĉi tie - tu
tiel ... kiel - tak ...jak
tiom - tyle / tiom da /

Tabelo de korelativaj pronomoj kaj de iuj adverboj:
Tabela korelatywna zaimków i niektórych przysłówków:

Rilatas al (dotyczą):

Konjugacio (odmiana czasownika)

Infinitivo akceptas la finaĵon "-i "; **ekz.:** legi, paroli, skribi.

Bezokolicznik przyjmuje końcówkę "-i "; np.: czytać, mówić, pisać.

Verboj havas en prezenco finaĵon "-as ", en imperfekto "-is ", kaj en futuro "-os ".

Czasowniki w czasie teraźniejszym posiadają końcówki "-as ", w czasie przeszłym "-is ", a w czasie przyszłym "-os ".

Prezenco (czas teraźniejszy) "-as "

Singularo (l. pojedyncza)

mi est-**as** - /ja/ jestem

vi est-**as** - /ty/ jesteś

li est-**as** - /on/ jest

ŝi est-**as** - /ona/ jest

ĝi est-**as** - /to, ono/ jest

Pluralo (l. mnoga)

ni est-**as** - /my/ jesteśmy

vi est-**as** /wy/ jesteście

ili est-**as** /oni/ są

Imperfekto (czas przeszły) "-is "

mi parol-**is** – mówiłem

vi parol-**is** – mówiłeś

li parol-**is** – mówił

ŝi parol-**is** – mówiła

ĝi parol-**is** – mówiło

ni parol-**is** – mówiliśmy

vi parol-**is** – mówiliście

ili parol-**is** – mówili

Futuro (czas przyszły) "-os "

mi labor-**os** - będę pracował

vi labor-**os** - będziesz pracował

li labor-**os** - on będzie pracować

ŝi labor-**os** - ona będzie pracować

ĝi labor-**os** - ono będzie pracować

ni labor-**os** - będziemy pracować

vi labor-**os** - będziecie pracować

ili labor-**os** - będą pracować

Kondicionalo posedas la finaĵon "-us " ekz.: mi irus, mi legus.

Tryb warunkowy ma końcówkę "-us " np.: poszedł**by**m, czytał**by**m.

Imperativo posedas la finaĵon "-u " ekz.: iru ! legu !

Tryb rozkazujący ma końcówkę "-u " np.: idź ! czytaj !

Participoj (końcówki imiesłowów) :

a) **aktiva participo** (strony czynnej):

np.: - **anta** - mi estas **leganta**, czytam, jestem w trakcie czytania

b) **pasiva participo** (strony biernej):

np.: - **ata** - **legata**, czytany, -a, -e

Elektitaj gramatikaj esprimoj (wybrane określenia gramatyczne)

sufiksoj – przyrostki

kazo – przypadek

predikato – orzeczenie

prepozitivo (przypadek przyimkowy) : de, al, per, per kio, ktp. /-itd. /

prefiksoj – przedrostki

subjekto – podmiot

konjunkcio – spójnik

Ĉefaj interpunkciaj signoj (główne znaki interpunkcyjne)

„ citosigno	cudzysłów
? demandsigno	pytajnik
: dupunkto	dwukropek
- haltostreko	myślnik
, komo	przecinek
() krampoj	nawiasy
. punkto	kropka
; punktokomo	średnik
… tripunkto	wielokropek

Numeraloj (liczebniki):

Bazaj (liczebniki główne):

1 – **unu**
2 – **du**
3 – **tri**
4 – **kvar**
5 – **kvin**
6 – **ses**
7 – **sep**
8 – **ok**
9 – **naŭ**
10 – **dek**
20 – **dudek**
30 – **tridek**
40 – **kvardek**
50 – **kvindek**
60 – **sesdek**
70 – **sepdek**
80 – **okdek**
90 – **naŭdek**
100 – **cent**
500 – **kvincent**
1000 – **unu mil**
1500 – **mil kvincent**
2000 – **du mil**
1 000 000 – **miliono**
2 000 000 – **du milionoj**
7460 – **sep mil kvarcent sesdek** – siedem tysięcy czterysta sześćdziesiąt

Ordaj (liczebniki porządkowe): oni formas ilin aldonante la adjektivan finaĵon -a (tworzymy przez dodanie końcówki przymiotnika -a)

1. **unua** – pierwszy, -a, -e
2. **dua** – drugi, -a, -e
3. **tria** – trzeci, -a, -e
4. **kvara** – czwarty, -a, -e
5. **kvina** – piąty, -a, -e
6. **sesa** – szósty, -a, -e
7. **sepa** – siódmy, -a, -e
8. **oka** – ósmy, -a, -e
9. **naŭa** – dziewiąty, -a, -e
10. **deka** – dziesiąty, -a, -e
20. **dudeka** – dwudziesty, -a, -e
30. **trideka** – trzydziesty, -a, -e
40. **kvardeka** – czterdziesty, -a, -e
50. **kvindeka** – pięćdziesiąty, -a, -e
60. **sesdeka** – sześćdziesiąty, -a, -e
70. **sepdeka** – siedemdziesiąty, -a, -e
80. **okdeka** – osiemdziesiąty, -a, -e
90. **naŭdeka** – dziewięćdziesiąty, -a, -e
100. **centa** – setny, -a, -e
500. **kvincenta** – pięćsetny, -a, -e
1000. **mila** – tysięczny, -a, -e
1500. **mil kvincenta** – tysiąc pięćsetny, -a, -e
2000. **dumila** – dwutysięczny, -a, -e
1 000 000. **miliono** – milionowy, -a, -e
2 000 000. **dumiliono** – dwumilionowy, -a, -e

Numeralaj finaĵoj kaj prefiksoj – devenaj formoj

Końcówki i przyrostki liczebnikowe – formy pochodne

1. Bazaj numeraloj (liczebniki główne):

unu – jeden

du – dwa

tri – trzy

2. Ordaj numeraloj kun finaĵo „-a” (liczebniki porządkowe

unua – pierwszy, -a, -e *z końcówką „-a”*

dua – drugi, -a, -e

tria – trzeci, -a, -e

3. Adverbaj numeraloj kun finaĵo „-e” (liczebniki przysłówkowe

unue – po pierwsze *z końcówką „-e”*

due – po drugie

4. Substantivaj numeraloj kun finaĵo „-o” (liczebniki rzeczownikowe

unu – jednostka, jedynka *z końcówką „-o”*

duo – dwójka

5. Frakciaj numeraloj kun sufikso „-on-” (liczebniki ułamkowe

duono – połowa (duone – połowicznie) *z przyrostkiem „-on-”*

triono – jedna trzecia

6. Multoblaj numeraloj kun sufikso „-obl-” (liczebniki wielorakie

unuobla – pojedynczy, -a, -e *z przyrostkiem „-obl-”*

duobla – podwójny, -a, -e

unuoble – pojedynczo

duoble – podwójnie

7. Kolektivaj numeraloj kun sufikso „-op-” (liczebniki zbiorowe

unuopa – pojedynczy, -a, -e *z przyrostkiem „-op-”*

duopa – podwójny, -a, -e

unuope – pojedynczo, w pojedynkę

duope – we dwójkę, dwójkowo

8. Multiplikaj numeraloj kun sufikso „-foj” (liczebniki powtarzające

unufoje – jednorazowo (jeden raz) *z przyrostkiem „-foj”*

dufoje – dwa razy (dwukrotnie)

9. **Kalkulaj numeraloj kun finaĵo „a” + „foj”** (*liczebniki wyliczające*
unuafoje – pierwszy raz, pierwszorazowo *z końcówką „a” + „foj”*)
duafoje – za drugim razem

10. **Distribuaij numeraloj kun prepozicio „po”** (*liczebniki podziałowe*
po unu – po jednym, po –ej, -ym *z przyimkiem „po”*)
po du – po dwa, po dwie

Matematikaj operacioj: adicio, subtraho, multipliko, divido, potencigo, radikaligo, logaritmigo, integraligo, diferencialigo.

Działania matematyczne: dodawanie, odejmowanie, mnożenie, dzielenie, potęgowanie, pierwiastkowanie, logarytmowanie, całkowanie, różniczkowanie.

Adverboj kun finaĵoj " -aŭ " (przysłówki z końcówką " -aŭ ")

hodiaŭ	- dzisiaj
morgaŭ	- jutro
postmorgaŭ	- pojutrze
hieraŭ	- wczoraj
antaŭhieraŭ	- przedwczoraj
antaŭ	- przed

Prepozicioj, adverboj k. ligiloj

Przyimki, niektóre przysłówki oraz łączniki

al	– do, ku
apud	– obok, - przy, u
ĉar	– ponieważ, gdyż, bo, (al)bowiem
ĉe	– przy, u
ĉu?	– czy?, czyżby?
da	– forma dopełniacza w odniesieniu do ilości
de	– od, (z) kogoś, czegoś
des pli	– tym więcej, tym bardziej
do	– więc, przeto
dum	– podczas, gdy, póki
eĉ	– nawet
ekster	– zewnątrz, poza (kimś, czymś)
el	– z (kogoś, czegoś)
en	– w (kimś, czymś)
for	– precz
ĝis	– do, aż do
Ho!	– O!, ejże!, hej!
inter	– między, pomiędzy

ja	– przecież, wszakże
jam	– już
je	– (wieloznacznie)
jen	– oto, otóż
jes	– tak, tak jest
ju pli	– im więcej, im bardziej
jus	– właśnie, tylko co...
kaj	– i, a, oraz
ke	– że, (aby, żeby)
krom	– oprócz, prócz
kun	– z (kimś, czymś)
kvankam	– chociaż
laŭ	– według, podług (wzdłuż)
mem	– sam (osobiście)
ne	– nie
nu	– no
nek..nek..	– ani...ani...
nur	– tylko (dopiero)
ol	– niż, (a)niżeli, zanim
oni	– (forma zaimka nieosobowego)
per	– przy pomocy, za pomocą
plej	– najbardziej, najwięcej (III stopień stopniowania)
pli	– więcej, bardziej (II stopień stopniowania)
plu	– dalej, nadal, (dłużej)
po	– po (przy liczebnikach podziałów.)
por	– dla
post	– po czasie (po kimś, po czymś)
preter	– obok, mimo (kogoś, czegoś)
pri	– o (kimś, czymś)
pro	– z powodu, (dla)
se	– jeśli, jeżeli, (gdyby)
sed	– lecz, ale
sen	– bez (kogoś, czegoś)
si (sin)	– forma zaimka zwrotnego „się” w 3 osobie liczbie poj. i mnogiej
sub	– pod
super	– nad, ponad
sur	– na (kimś, czymś)
tamen	– jednak, (wszakże)
tra	– przez, (na wskroś)
trans	– przez (ponad)
tre	– bardzo
tro	– zbyt, nazbyt, zanadto, za...
tuj	– natychmiast, zaraz, bezzwłocznie

Prefiksoj (przedrostki)

	signifas (oznacza)		ekz.: (np.:)
anti-	anty- kontraŭ (przeciw-)	antibakteria antialokohola	antybakteryjny antyalkoholowy
arki-	arcy-	arkiepiskopo arkiduko	arcybiskup arcyksiąże
bo-	parenteco (pokrewieństwo)	bopatro bopatrino	teść teściowa
dis-	roz-	disbati disdoni	rozbić rozdawać
ek-	komenciĝo aŭ daŭreco de la ago (początek lub krótkotrwałość czynności)	ekkanti eksidi	zaśpiewać usiąść
eks-	eks-, były	eksedzo eksdirektoro	były mąż były dyrektor
ge-	personoj de ambaŭ seksoj (osobnicy obojga płci)	gepatroj gesinjoroj	rodzice panie i panowie (państwo)
fi-	abomeno aŭ malestimo (obrzydzenie lub pogarda)	fihomo filibro	łajdak książka brzydka
mal-	antonimo, kontesto (antonim, przeciwieństwo) alta – wysoki bela – ładny gaja – wesoły sana – zdrowy	malami malbona malalta malbela malgaja malsana	nienawidzić zły niski brzydki smutny chory
mis-	malĝustaĵo, eraro (niewłaściwość, błąd)	miskompreno misuzi	nieporozumienie źle używać
pra-	pramalnova, praolda pra- (pradawny, prastary)	praavo prahomo	pradziadek praczłowiek
pre-	przed-	preglacia prehistoria	przedlodowcowy prehisteryczny

proto-	pierwszy	protoplasto prototipo	protoplasta prototyp
re-	reveno (al la loko aŭ stato), ripeto de la ago powrót (do miejsca lub stanu), powtórzenie czynności	redoni reveni	oddawać wracać, powracać
retro-	malantaŭen (do tyłu, w tył, wstecz)	retroiri retroirigardi	cofać się spoglądać wstecz

Prefiksoidoj (przedrostki nieswoiste)

1. **Prepozicioj** (przyimki): al-, antaŭ-, apud-, cis-, ĉirkaŭ-, de-, ekster-, en-, ĝis-, inter-, kontraŭ-, krom-, kun-, per-, post-, preter-, pri-, pro-, sen-, sub-, super-, sur-, tra-, trans-

2. **Numeraloj** (liczebniki)

3. **Aliaj parolpartoj** (inne części mowy): ali-, ĉef-, ĉia-, ĉiu-, dum-, for-, kvazaŭ-, mem-, multe-, neniŭ-, pli-, pseŭdo-, sam-, sin-, supren-, tia-, tiu-, tro-, vic-, vir-

Sufiksoj (przyrostki)

	signifas (oznacza)		ekz.: (np.):
-abl-	scipoveco (umiejętność)	laborabla skribabla	zdolny do pracy umiejący pisać
-aĉ-	malestimo aŭ abomeno (pogarda lub obrzydzenie)	homaĉo domaĉo	wstrętny, obrzydliwy rudera
-ad-	longedaŭreco aŭ ago- ripetado (długotrwałość lub powtarzanie się czynności)	legadi pafado paroladi	czytywać strzelanina przemówiać
-aĵ-	objekto, produktaĵo, manĝaĵo, sentoesprimo (przedmiot, produkt, potrawa, wyraz uczuć)	agrablaĵo kreaĵo ovaĵo	przyjemność twór jajecznicza
-an-	membro, loĝanto, konfesanto (członek, mieszkaniec, wyznawca)	klubano kristano	członek klubu chrześcijanin
-ar-	aro, komplekso (zbiór, zespół, kompleks)	arbaro vortaro	las słownik

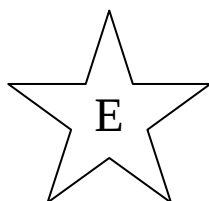
-ĉj-	etigo de viraj antaŭnomoj (post libervola silabo) (zdrobnienie imion męskich) (po dowolnej sylabie)	Joĉjo paĉjo	Jaś tatuś
-ebl-	ebleco, taŭgeco (możliwość, nadawanie się)	legebla manĝebla	czytelny jadalny
-ec-	trajto, eco, abstrakcio, digno, posteno (cecha, przymiot, abstrakcja, godność, stanowisko)	amikeco beleco	przyjaźń piękność
-eg-	pligrandigo, plifortigo, egeco, streĉo, dikeco (powiększenie, wzmocnienie, najwyższy stopień wielkości, natężenia, zgrubienie)	belega pordego	przepiękny brama
-ej-	loko (miejsce)	herbejo lernejo	łąka szkoła
-em-	emeco, influebleco, inklineco, deziro (skłonność, podatność, pociąg, chęć)	laborema timema	pracowity lękliwy, bojaźliwy
-end-	necesa por agado (konieczny do zrobienia)	farenda pagenda	do zrobienia do zapłacenia
-er-	parto, parteto (część, cząstka)	fajrero sablero	iskra ziarnko piasku
-esk-	simila, memoriganta, laŭmaniere, genre (podobny, przypominający, na sposób, w rodzaju)	italeska vireska	na sposób włoski o cechach męskich
-et-	malgrandigo, malfortigo, eteco (zmniejszenie, osłabienie, zdrobnienie, najniższy stopień wielkości)	blueta dometo	niebieskawy domek

-id-	ido, junulo (potomek, młody osobnik)	hundido reĝido	szczeniak, psiak królewicz
-if-	produkti, fari (produkować, robić, wytwarzać)	elektrifi modifi	wytwarzać prąd elektr. modyfikować
-ig-	fari, kaŭzi, igi (czynić, powodować, skłaniać do czegoś)	akrigi ruinigi	ostrzyć rujnować
-iĝ-	iĝi (stawać się czymś, jakimś)	entuziasmiĝi paliĝi	entuzjasmować się blednąć
-il-	ilo (narzędzie, przyrząd)	montrilo segilo	wskazówka, wskaźnik piła
-in-	ina genro (rodzaj żeński)	kantistino kokino	śpiewaczka kura
-ind-	inda (godzien, wart czegoś)	kredinda leginda	wiarygodny godny przeczytania
-ing-	plumingo, ingo (obsadka, nasadka, pochwa, futerał)	fingringo kandelingo	naparstek lichtarz, świecznik
-ism-	doktrino, sistemo, maniero (de konduto kaj agado) (-izm, -yzm: doktryna, system, sposób) (zachowania się i działania)	anglismo vandalismo	anglicyzm wandalizm
-ist-	profesio, konstanta interesiĝo, adepto de la doktrino de ideologio (-ista, -ysta: zawód, stałe zainteresowanie, zwolennik doktryny, ideologii)	dentisto instruisto	dentysta nauczyciel
-iv-	kapableco, utileco (zdolność, przydatność)	izoliva produktiva	izolacyjny produkcyjny

-iz-	provizi, liveri, kovri per io (zaopatrywać w coś, dostarczać, pokrywać czymś)	butonizi orizi	przyszywać guzik połączać
-nj-	etigo de inaj antaŭnomoj (zdrobnienie imion żeńskich)	Marinjo panjo	Marysia mamusia
-oz-	riĉenhava, plena de io (bogaty w coś, pełen czegoś)	karboza sabloza	bogaty w węgiel piaszczysty
-uj-	1. ujo, skatolo (1. naczynie, pojemnik, pudełko, torebka)	monujo salujo	portmonetka solniczka
	2. arbo, arbusto (2. drzewo, krzew - owocowe)	grosujo pomujo	krzew agrestu jabłoń
-ul-	persona trajto (cecha osobnicza)	riĉulo saĝulo	bogacz mędrzec
-um-	universala sufikso, sen difinita signifo (przyrostek uniwersalny, bez określonego znaczenia)	aerumi kolumo	przewietrzać kołnierz, kołnierzyk

Tradicia simbolo de la internacia lingvo esperanto estas kvinpinta verda stelo. Lastatempe populariĝis simbolo, kiu similas terglobo.

Tradycyjnym symbolem międzynarodowego języka esperanto jest pięcioramienna zielona gwiazda. Ostatnio stał się popularny symbol przypominającym kulę ziemską.

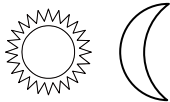
Tempo-mezuroj (miary czasu):

sekundo	sekunda	monato	miesiąc
minuto	minuta	jaro	rok
horo	godzina	jarcento	wiek
tago	dzień	erao	era
semajno	tydzień	epoko	epoka

Difino de la tempo laŭ horloĝo (określanie czasu wg zegarka)

horloĝo	- zegarek
kvin minutoj antaŭ la oka vespere	- za pięć ósma wieczorem
30 min. post la tria (duono post la tria)	- wpół do czwartej
kvarono post la dua posttagmeze	- kwadrans po drugiej po południu
dekses minutoj antaŭ la naŭa matene	- za szesnaście dziewiąta rano

Diurno – partoj (części doby):

mateno	rano	antaŭvespero	pod wieczór
tago	dzień	vespero	wieczór
tagmezo	południe	nokto	noc
antaŭtagmezo	przed południem		
posttagmezo	popołudnie		

Semajntagoj (dni tygodnia)

lundo	poniedziałek	vendredo	piątek
mardo	wtorek	sabato	sobota
merkredo	środa	dimanĉo	niedziela
ĵaŭdo	czwartek		

Monatoj (miesiące)

januaro	styczeń	julio	lipiec
februaro	luty	aŭgusto	sierpień
marto	marzec	septembro	wrzesień
aprilo	kwiecień	oktobro	październik
majo	maj	novembro	listopad
junio	czerwiec	decembro	grudzień

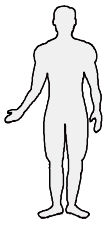
Jarsezonoj – vetero (pory roku – pogoda)

aŭtuno	jesień		pluvas	pada deszcz
blovas	wieje		printempo	wiosna
hajlas	pada grad		somero	lato
la suno brilas	świeci słońce		vetero	pogoda
neĝas	pada śnieg		vintro	zima

Familio (rodzina)

avo	dziadek	denaska		od urodzenia
avino	babka	edziĝ-datreveno		rocznica ślubu
bofilo	zięć	edziĝo		ślub, ożenek
bofilino	synowa	edziniĝo		wyjście za mąż
filo	syn	familia festo		święto rodzinne
filino	córka	familia rondo		krań rodzinny
frato	brat	naski		rodzić
fratino	siostra	naskiĝi		rodzić się
nepo	wnuk	naskiĝ-tago		urodziny
nepino	wnuczka	naskiĝ-datreveno		rocznica urodzin
onklo	wuj	naskitaro, idaro		potomstwo
onklino	ciocia	nomtago		imieniny
patro	ojciec	nupto		wesele
patrino	matka	unuanaskito		pierworodny

Homa korpo (ciało człowieka)

arterio	tętnica		kranio	czaszka
artiko	staw		lango	język
brako	ramię		lieno	śledziona
brovoj	brwi		mano	ręka
buŝo	usta		nazo	nos
dento	ząb		nervo	nerw
diafragmo	przepona		okulharoj	rzęsy
femuro	udo		okuloj	oczy
fingro	palec		oreloj	uszy
frunto	czoło		osto	kość
gambo	noga		piedo	stopa
genuo	kolano		pulmoj	płuca
haroj	włosy		renoj	nerki
hepato	wątroba		ripo	żebro
kalkano	pięta		spino	kręgosłup
kapo	głowa		stomako	żołądek
kolo	szyja		vejno	żyła
koro	serce		vertebro	kręć

Malsanoj (choroby)

angino	angina	pulmito	zapalenie płuc
bronkito	zapalenie oskrzeli	reŭmatismo	reumatyzm
diabeto	cukrzyca	rubeolo	różyczka
gripo	grypa	tetanos	tężec
hepatito	zapalenie wątroby	tuberkulozo	gruźlica
korinfarkto	zawał serca	uremio	mocznica
morbilo	odra	varicelo	ospa wietrzna
poliomjelito	choroba Heinego-Medina	variolo	ospa

Manĝotempoj (pory posiłków)

matenmanĝo	śniadanie
tagmanĝo	obiad
vespermanĝo	kolacja

Manĝo-artikoloj (artykuły spożywcze)

ananaso	ananas	legomoj	warzywa
brasiko	kapusta	nuksoj	orzechy
butero	masło	oranĝo	pomarańcza
dolĉaĵoj	słodycze	ovo	jajo
fiŝo	ryba	pano	chleb
fromaĝo	ser	papriko	papryka
fruktoj	owoce	piro	gruszka
fungoj	grzyby	pomo	jabłko
karoto	marchew	pruno	śliwka
kazeo	twaróg	ŝinko	szynka
kolbaso	kielbasa	tomato	pomidor
konfitaĵo	konfitura	viando	mięso

Trinkaĵoj (napoje)

akvo	woda	amara	gorzki
ĉokolado	czekolada	bongusta	smaczny
kafo	kawa	dolĉa	słodki
kakao	kakao	freŝa	świeży
lakto	mleko	malvarma	zimny
minerala akvo	woda mineralna	sengusta	bez smaku
suko	sok	tre varma	gorący
teo	herbata	varma	ciepły

Vendejo (sklep)

aĉetaĵoj	zakupy	nutraĵ-vendejo	sklep spożywczy
aĉeti	kupować	pagatesto	paragon
bazaro	bazar	pagi	płacić
butiko	sklepek	prezaro	cennik
elĉerpita	wyczerpany	prezo	cena
fiska kaso	kasa fiskalna	reklam-afiŝo	afisz reklamowy
forvendita	wyprzedany	stando	stoisko
kasistino	kasjerka	var-bretaro	regał towarowy
komercisto	handlowiec	varo	towar
kliento	klient	vendej-ŝildo	szyld sklepowy
komerca domo	dom towarowy	vendisto	sprzedawca
kvitanco	pokwitowanie	vendotablo	lada sklepowa
mono	pieniądz	vitрино	witryna

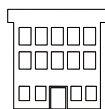
Vestaĵo (ubranie)

bluzo	bluza	kamizolo	kamizelka
ĉapelo	kapelusz	mantelo	plaszcz
ĉapo	czapka	pantalono	spodnie
ĉemizo	koszula	pelto	futro, kozuch
gantoj	rękawiczki	robo	sukienka
jakmantelo	kurtka	ŝalo	szalik
jako	marynarka	ŝuoj	buty
jupo	spódnica	ŝtrumpo	skarpetka
ĵaketo	żakiet	ŝtrumpeto	skarpetka

Meblaro (meble)

bretaro	regał	soflito	tapczan
fotelo	fotel	sofo	sofa
kanapo	kanapa	ŝranko	szafa
kredenco	kredens	tualetspegulo	toaleta z lustrem
lito	łóżko	tablo	stół
murŝranko	szafka ścienna	seĝo	krzesło
skribtablo	biurko	vitroŝranko	serwantka

Loĝejo (mieszkanie)

antaŭĉambro	przedpokój	laborĉambro	pracownia
balkono	balkon	loĝio	loggia
banejo	łazienka	manĝoĉambro	jadalnia
ĉambro	pokój	ripozĉambro	pokój wypoczynkowy
dormejo	sypialnia	salono	salon
gastĉambro	pokój gościnny	teraso	taras
kuirejo	kuchnia	verando	weranda

Oficaj postenoj (stanowiska służbowe)

asistanto	asystent	prezidanto	przewodniczący
dekano	dziekan	prezidento	prezydent
direktoro	dyrektor	profesoro	profesor
edukisto	wychowawca	rektoro	rektor
estro	kierownik	sekcistro	kierownik sekcji
instruisto	nauczyciel	sekretario	sekretarz
lekcianto	wykładowca	urbestro	burmistrz
lektoro	lektor	vicrektoro	prorektor
oficisto	urzędnik	vicurbestro	viceburmistrz

Pli gravaj institucioj kaj lokoj (ważniejsze instytucje i miejsca)

apoteko	apteka	motelo	motel
altlernejo	szkoła wyższa	muzeo	muzeum
artgalerio	galeria sztuki	operdomo	opera
banko	bank	oficejo	urząd
filharmonio	filharmonia	politekniko	politechnika
hospitalo	szpital	poŝto	poczta
hotelo	hotel	preĝejo	kościół
juĝejo	sąd	pres-agentejo	agencja prasowa
kinejo	kino	restoracio	restauracja
komerca domo	dom handlowy	teatro	teatr
lernejo	szkoła	universitato	uniwersytet
monŝanĝejo	kantor walutowy	urbodomo	ratusz

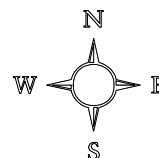

Koloroj (kolory)

blanka	biały	nigra	czarny
blua	niebieski	roza	różowy
bruna	brązowy	ruĝa	czerwony
flava	żółty	verda	zielony
griza	szary, siwy	viola	fioletowy

Geografiaj difinoj (określenia geograficzne)

atolo	atol	maro	morze
duoninsulo	półwysep	montaro	góry
golfo	zatoka	oceano	ocean
insulo	wyspa	rivero	rzeka
lago	jezioro	regiono	region
lando	kraj	tero	ląd

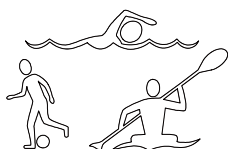
Kontinentoj (kontynenty)

Afriko	Afryka
Ameriko	Ameryka
Antarkto	Antarktyda
Azio	Azja
Eŭropo	Europa

Turismo (turystyka)

bivako	biwak	ripozo	wypoczynek
informejo	informacja	rifuĝejo	schronisko
mapo	mapa	turisma movado	ruch turystyczny
perado	pośrednictwo	vojaĝ-oficejo	biuro podróży
tendo	namiot	dormosako	śpiwór

Sporto (sport)

gimnastiko	gimnastyka	retpilko	siatkówka
glitkurado	łyżwiarstwo	skiado	narciarstwo
kajak-sporto	kajakarstwo	ŝak-ludado	szachy
naĝado	pływanie	velado	żeglarstwo
piedpilko	piłka nożna	vetkurado	bieganie

Medicina helpo (pomoc medyczna)

ambulatorio	ambulatorium
ambulanco de medicina helpo	ambulans pomocy medycznej
apoteka deĵoro	dyżur apteczny
hospitala kuracado	leczenie szpitalne
kirurgia helpo	pomoc chirurgiczna
medicina rapidhelpo	medyczne pogotowie ratunkowe
stacio de sango-donado	stacja krwiodawstwa
sukuro medicina	pierwsza pomoc medyczna
sukur-establo	punkt pierwszej pomocy

Trafiko (komunikacja)

aerodromo	lotnisko
alveno	przyjazd
aŭto, aŭtomobilo	samochód
aŭtobuso, buso	autobus
aviadilo	samolot
bilet-kaso	kasa biletowa
bus-stacidomo	dworzec autobusowy
fervojo	linia kolejowa
fervoja stacidomo	dworzec kolejowy
flughaveno	port lotniczy
forveturo	odjazd
informejo	informacja
stacidomo	dworzec
subtera fervojo	metro
ŝarĝstacidomo	dworzec towarowy
ŝipo	statek, okręt
trajno	pociąg
tramo	tramwaj
vojaĝanto	podróżny
vojaĝ-bagaĝo	bagaż podróżny
vojaĝbileto	bilet podróżny
vojaĝhoraro	rozkład jazdy
vojaĝo	podróż

Servoj (usługi)

aŭtomobil-lavejo	myjnia samochodowa
aŭtomobil-servoj	usługi samochodowe
edziĝ-peradooficejo	biuro matrymonialne
foto-servoj	usługi fotograficzne
hotelaj servoj	usługi hotelowe
kseroservoj	usługi kserograficzne
labor-peradooficejo	biuro pośrednictwa pracy
metiistaj servoj	usługi rzemieślnicze
optikistaj servoj	usługi optyczne
reklamservoj	usługi reklamowe
retservoj	usługi internetowe
ŝuistaj servoj	usługi szewskie
tajloraj servoj	usługi krawieckie
tradukservoj	usługi tłumaczeniowe

Komputero (komputer)

Komputilo (licznik, maszyna licząca, matematyczna)

komputera disko	dyskietka komputerowa
komputera monitoro	monitor komputera
komputera presilo	drukarka komputerowa
komputera programo	program komputerowy
komputera tajpilo	klawiatura komputerowa
reta adreso	adres w sieci internetowej
reta hejmpaĝo	firmowa, domowa strona w sieci internetowej
retkontaktiĝo	kontaktowanie się za pomocą sieci internetowej
retkonto	konto w sieci internetowej
retmesaĝo	powiadomienie w sieci internetowej
retpoŝto	poczta za pośrednictwem sieci internetowej
retsendaĵo	przesyłka w sieci internetowej

Dombestoj (zwierzęta domowe)

anaso	kaczka	kokino	kura
ansero	gęś	kolombo	gołąb
azeno	osioł	kuniklo	królik
bovino	krowa	meleagro	indyk
bovido	cielę	pavo	paw
ĉevalo	koń	porko	świnia
hundo	pies	porkido	prosię
kaprino	koza	ŝafo	owca
kato	kot	ŝafido	jagnię

Floroj (kwiaty)

konvalo
lilio
miozoto

konwalia
lilia
niezapominajka

rozo
tulipo
violo

róża
tulipan
fiołek

Arboj (drzewa)

acero
betulo
kaŝtano

klon
brzoza
kasztan

kverko
lariko
pino

dąb
modrzew
sosna

Birdoj (ptaki)

hirundo
najtingalo

jaskółka
słowik

strigo
sturno

sowa
szpak

Insektoj (owady)

abelo
formiko

pszczoła
mrówka

kulo
muŝo

komar
much

Reptiloj – rampuloj – fiŝoj (gady – płazy – ryby)

bufo
lacerto
ezoko

ropucha
jaszczurka
szczupak

testudo
vipuro (serpento)
karmo

żółw
żmija (wąż)
karp

Sovaĝaj bestoj (dzikie zwierzęta)

apro
cervo
leporo

dzik
jeleń
zając

lupo
vulpo
urso

wilk
lis
niedźwiedź

Praktikaj vortoj, ofte uzataj
Praktyczne wyrazy, często stosowane

aŭ	- albo, lub
almenaŭ	- przynajmniej, co najmniej
ambaŭ	- obaj, obie, oboje, oba
ankaŭ	- także, też, również
ankoraŭ	- jeszcze
anstataŭ	- zamiast, miast
antaŭ	- przed
apenaŭ	- zaledwie, ledwo
baldaŭ	- wkrótce, wnet
ĉirkaŭ	- około, wokół
kontraŭ	- przeciw
kvazaŭ	- jakby, jakoby, niby
laŭ	- według, podług
malgraŭ	- mimo, pomimo
preskaŭ	- prawie, nieomal
hieraŭ	- wczoraj
antaŭhieraŭ	- przedwczoraj
hodiaŭ	- dziś, dzisiaj
malantaŭ	- za (kimś, czymś)
postmorgaŭ	- pojutrze

Ĝentilaj parolturnoj kaj salutvortoj.
Zwroty grzecznościowe i pozdrowienia

bonan tagon !	- dzień dobry !
ĝis revido !	- do widzenia !
bonan matenon !	- dzień dobry (rano) !
ĝis la revido !	- do widzenia (w określonym terminie) !
bonan vesperon !	- dobry wieczór !
bonan nokton !	- dobranoc !
ĝis morgaŭ !	- do jutra !
saluton !	- cześć (czołem) !
adiaŭ !	- żegnaj !
kiel vi fartas ?	- jak się masz ?
fartu bone !	- pomyślności ! dobrego samopoczucia !
bonvenon !	- witaj (witajcie) (miewaj się dobrze) !
pardonu !	- przepraszam !
dankon ! (mi dankas !)	- dzięki ! (dziękuję !)
bonvolu	- proszę
mi petas Vin	- proszę cię
mi kore dankas	- serdecznie dziękuję
mi kore dankas Vin	- serdecznie dziękuję Ci
kun plezuro	- z przyjemnością
ne dankinde	- nie ma za co

Vortareto (słowniczek)

A

abelo – pszczoła	batali – walczyć
aĉeti – kupować	bati – bić
adreso – adres	bazaro – bazar
aero – powietrze	bebo – niemowlę
afabla – miły, grzeczny	beko – dziób
afero – rzecz, sprawa	bela – ładny
agi – działać	benko – ławka
aĝo – wiek (życia)	benzino – benzyna
akcepti – akceptować, przyjmować	besto – zwierzę
akcidento – wypadek	beto – burak
akvo – woda	bezoni – potrzebować
alia – inny, drugi	bildo – obraz
alta – wysoki	bileto – bilet
ami – kochać, miłować	birdo – ptak
amiko – przyjaciel	blinda – ślepy, niewidomy
amplo – lampa wisząca	blovi – wiać
amuzi – bawić, zabawiać	blua – niebieski
angio – naczynie (anat.)	boli – gotować , wrzeć
angulo – kąt	bona – dobry
aparteni – należeć	bordo – brzeg
apetito – apetyt	bovo – wół, byk
arbo – drzewo	bovino – krowa
aromo – aromat, zapach	brako – ramię (anat.)
arto – sztuka	branĉo – gałąź, konar
atendi – czekać, oczekiwać	brili – świecić, jaśnieć
atesti – świadczyć	bruli – palić się
aŭdi - słyszeć, usłyszeć	bruna – brunatny, brązowy
aŭskulti – słuchać	butero – masło

B

babili – gawędzić
bagajo – bagaż
baki – piec, wypiekać
bakterio – bakteria
balono – balon
bani – kąpać
banko – bank
bariero – bariera

C

cedi – ustępować, odstępować
cejano – bławatek
celi – celować, mierzyć
celo – cel
centro – środek
certa – pewny
cigaredo – papieros
ciklo – cykl

ciklono – cyklon
citrolo – arbuz, kawon
citrono – cytryna

Ĉ

ĉagreno – smutek, zmartwienie
ĉambro – pokój
ĉampano – szampan
ĉapelo – kapelusz
ĉapo – czapka
ĉar – ponieważ, gdyż
ĉarma – uroczy
ĉasta – przyzwoity
ĉefo – szef
ĉesi – przestać, skończyć
ĉevalo – koń
ĉielo – niebo
ĉokolado – czekolada
ĉu – czy

D

daktilo – daktyl
danci – tańczyć
danĝero – niebezpieczeństwo
danki – dziękować
dediĉi – dedykować
dekstra – prawy
demandi – pytać się
densa – gęsty, zbity
devi – musieć
deziri – życzyć sobie, pragnąć
difini – określać
dika – gruby, otyły
diligenta – pilny
diri – powiadać, powiedzieć
direkti – kierować, prowadzić
dista – daleki, odległy
diversa – różny
do – więc, zatem
dolori – boleć, dolegać
domo – dom

doni – dawać
dormi – spać
drola – śmieszny, zabawny
duŝo – prysznic

E

ebena – płaski
ebla – możliwy
eĉ – nawet
eduki – wychowywać, kształcić
efiki – skutkować, działać
egala – równy, jednakowy
ekzemplo – przykład
ekzerĉi – ćwiczyć
elefanto – słoń
elemento – element
erari – błędzić, omylić się
esplori – badać
esti – być
evidenta – oczywisty
eviti – unikać

F

fabelo – baśń, bajka
facila – łatwy
fadeno – nić, nitka
fajro – ogień
faldi – składać, złożyć
fari – robić, czynić
feliĉa – szczęśliwy
fiŝo – ryba
flamo – płomień
flui – płynąć
fonto – źródło
forgesi – zapominać
formato – format
forta – silny, mocny
fremda – obcy
friti – smażyć
fumo – dym
fundamento – fundament

G

gaja - wesoły
galerio – galeria
gardi – strzec
gaso – gaz
gasto – gość
gazeto – gazeta, czasopismo
glacio – lód
gladi – prasować
glata – gładki
grado – stopień
graso – tłuszcz
grava – ważny
gvidi – prowadzić

Ĝ

ĝangalo – dżungla
ĝardeno – ogród
ĝemelo – bliźniak
ĝenro – typ, rodzaj
ĝentila – grzeczny, uprzejmy
ĝermo – kielek, zarodek
ĝibo – garb
ĝis – do, aż
ĝoji – cieszyć się
ĝusta – właściwy, odpowiedni

H

halti – zatrzymać się, stanąć
haveno – port, przystań
hejmo – dom (rodz.) , mieszkanie
hela – jasny
helpi – pomagać
herbo – trawa, ziele
homo – człowiek
horo – godzina
horloĝo – zegar
hospitalo – szpital
humana – humanitarny, ludzki
humoro – humor, nastrój

Ĥ

ĥaoso – chaos
ĥato – chata
ĥemio – chemia
ĥiroptero – nietoperz
ĥirurgo – chirurg
ĥoreo – płaśawica
ĥoro – chór
ĥronologio – chronologia

I

ideo – idea
identa – identyczny
imagi – wyobrażać sobie
infano – dziecko
indiki – wskazywać
insigno – odznaka
instrui – uczyć
intenco – zamiar
inter – między, pomiędzy
inviti – zapraszać
iom – nieco, trochę
iri – iść, chodzić

J

ja – przecież, wszak
jes – tak
jam – już
juna – młody
juro – prawo
justa – sprawiedliwy
juvelo – klejnot

Ĵ

ĵaluza – zazdrosny
ĵudo – dżudo
ĵuri – przysięgać, ślubować
ĵurnalo – dziennik
ĵus – właśnie, dopiero co

K

kablo – kabel, lina stalowa
kaĝo – klatka (dla zwierząt)
kajero – zeszyt
kalkuli – liczyć
kamarado – towarzysz, kolega
kancero – rak, nowotwór
kandelo – świeca, świeczka
kankro – rak (zoo)
kanti – śpiewać
kapabla – zdolny
kapitalo – kapitał
kapo – głowa
kaputa – zniszczony, zrujnowany
karbo – węgiel
kario – próchnica
kaso – kasa
kastelo – zamek, gród
kato – kot
kaŭzo – przyczyna, powód
ke – że, iż, aby, żeby
kelka – pewien, jakiś
kesto – skrzynia, paka
kirko – kościół, świątynia
kisi – całować
kiu – kto, który, -a, -e
knabo – chłopak
komerci – handlować
komizo – ekspedient, sprzedawca
komuna – ogólny, wspólny
koni – znać
kondiĉo – warunek
konsenti – zgadzać się
kontenta – zadowolony
koverta – koperta
krei – stwarzać, tworzyć
kredi – wierzyć
kuiri – gotować
kuraĝa – odważny, śmiały
kuri – biegać
kvalito – cecha, jakość
kvartalo – dzielnica miasta

L

labila – labilny, chwiejny
labori – pracować
lano – wełna
larĝa – szeroki
lasta – ostatni
laŭ – według, wedle
laŭta – głośny
legi – czytać
lernejo – szkoła
libera – wolny
likvaĵo – ciecz, płyn
linda – śliczny, urodziwy
loko – miejsce
longa – długi
loza – luźny
lucida – jasny, świetlany
lumi – świecić
luno – księżyc

M

maĉo – mecz, spotkanie sportowe
manĝi – jeść, spożywać
manki – brakować
marĝeno – margines
matura – dojrzały, dorosły
mavo – zło
medikamento – lekarstwo
medio – środowisko
mem – sam
memori – pamiętać
mezo – środek
mikra – mały, nieduży
miksi – mieszać, łączyć
milda – łagodny
mondo – świat
mono – pieniądź
montri – pokazywać
multa – dużo, wiele
muŝo – mucha
muzikema – muzykalny

N

nacio – naród
nafto – ropa naftowa, nafta
naĝi – pływać, płynąć
najbaro – sąsiad
najlo – gwóźdź
narkotiko – narkotyk
narkozo – narkoza
naski – rodzić
navigi – żeglować
nazo – nos
ne – nie
nebulo – mgła
necesa – konieczny, niezbędny
negi – negować, przeczyć
negativa – negatywny
negoco – interes
neĝo – śnieg
neksta – następny, kolejny
nervo – nerw
nivelo – poziom
nobla – szlachetny
nomo – imię
nordo – północ
nuda – nagi, goły
nudelo – makaron
nun – teraz, obecnie

O

oazo – oaza
observi – obserwować
odori – pachnieć
ofte – często
okazi – zdarzać się
okcidento – zachód
oportuna – wygodny
ordo – porządek
ordinara – zwykły, zwyczajny
Oriento – Wschód
oro – złoto
osto – kość

P

paco – pokój, spokój
pado – ścieżka, dróżka
pagi – płacić
paĝo – strona
pala – blady
pano – chleb
paniko – panika, popłoch
pardon – przebaczać
parfumo – perfumy
parko – park
paroli – mówić, przemawiać
parto – część
partio – partia
partnero – partner
pasi – przechodzić
pasio – pasja, namiętność
pensi – myśleć
perdi – gubić, tracić
perfekta – doskonały
peti – prosić
plaĉi – podobać się
popolo – lud, naród
prava – słuszny, uzasadniony
primara – pierwszy, początkowy
propra – własny
pseŭda – fałszywy, pozorny

R

rado – koło
rakonti – opowiadać
rando – brzeg, krawędź, skraj
rapida – szybki, prędko
regi – rządzić, władać
rekta – prosty, bezpośredni
respondi – odpowiadać
reto – siatka, sieć
rigardi – patrzeć
ripeta – powtórny
rondo – koło, okrąg
ruda – prosty, prymitywny

S

sablo – piasek
saĝa – mądry, rozumny
sako – worek
salo – sól
saluti – pozdrawiać
sama – ten sam
sana – zdrowy
sankta – święty
sapo – mydło
scii – wiedzieć, umieć
seka – suchy
senco – sens, znaczenie
sendi – słać, posyłać
senso – zmysł
senti – czuć
servi – służyć
signo – znak
simila – podobny
sincera – szczerzy
skatolo – pudło, puszka
sklera – twardy
skribi – pisać
socio – społeczeństwo
softa – cichy
sola – sam, jedyny
sombra – ciemny, mroczny
sonĝo – sen
spiri – oddychać
strato – ulica
Sudo – Południe

Ŝ

ŝajni – wydawać się
ŝanĝi – zmieniać się
ŝanco – szansa
ŝati – cenić, lubić
ŝerci – żartować
ŝlosi – zamykać
ŝtato – państwo
ŝtono – kamień

T

tabako – tytoń
tablo – stół
tablojdo – tabletki
tago – dzień
tajloro – krawiec
talento – talent, uzdolnienie
tamen – jednak, jednakże
tapiŝo – dywan
taso – filiżanka
teo – herbata
teatro – teatr
teko – teka
tekniko – technika
teksto – tekst
telefono – telefon
telero – talerz
temo – temat
tempo – czas
tero – ziemia
testo – test, próba
timida – nieśmiały, lękliwy
tipo – typ
titolo – tytuł
tokso – trucizna, jad
tono – ton
tordi – skręcać, wykręcać
totala – całkowity, ogólny
tradicio – tradycja
traduki – tłumaczyć
trafiko – ruch
tranĉi – ciąć, przecinać
trankvila – spokojny
trinki – pić
trista – smutny
trovi – znajdować, znaleźć
tubo – rura, tuba
tunelo – tunel
turo – wieża
turni – obracać, kręcić
turpa – brzydki, szpetny
tuta – cały

U

ungo – paznokieć
ungvento – maść
unika – rzadki
unio – unia, zjednoczenie
universala – powszechny
universo – wszechświat, kosmos
urbo – miasto
urğa – pilny
urtiko – pokrzywa
urso – niedźwiedź
utila – pożyteczny
uzi – używać
uzino – fabryka, kombinat

V

vagi – włóczyć się
vagono – wagon
vakcino – szczepionka
valida – ważny, prawomocny
valo – dolina
valso – walc
vana – daremny, próżny
vando – ściana
varo – towar
vasta – obszerny, rozległy
vegetalo – roślina
vejno – żyła
veki – budzić
veni – przybywać
vendi – sprzedawać
venki – zwycięzać
vento – wiatr
vera – prawdziwy, rzeczywisty
verki – tworzyć
vero – prawda
vesti – ubierać
vetero – pogoda
veturi – jechać
viando – mięso
vidi – widzieć

vilaĝo – wieś
viro – mężczyzna
vitro – szkło
vivi – żyć
viziti – odwiedzać
voĉo – głos
vojaĝi – podróżować
vojo – droga
voli – chcieć
volo – wola
volonte – chętnie
volumo – tom
vorto – słowo
vulgara – pospolity, wulgarny
vundo – rana

Z

zebro – zebra
zefiro – ciepły, łagodny wiaterek
zenito – zenit
zibelo – soból
zimbazono – cymbały
zingibro – imbir
zinko – cynk
zipo – zamek błyskawiczny, suwak
zirkono – cyrkon
zono – pas, strefa
zorgi – troszczyć się
zumi – brzęczeć, bzykać

Referencaĵoj:

(odnoŝniki literaturowe)

1. D-ro Esperanto (L.L. Zamenhof) „*Lingvo internacia, antaŭparolo kaj kompleta lernolibro*” Varsovio 1887
2. L. L. Zamenhof „*Fundamento de Esperanto*” Wyd. P.Z.E. Warszawa 1985
3. Leo Turno (dr. Leopold Dreher) „*Kompletny podręcznik języka Esperanto*” Wyd. Krakowskie Towarzystwo Esperanto, Kraków 1928
4. Mieczysław Sygnarski „*Podręcznik języka esperanto*” Wiedza Powszechna Warszawa 1963
5. Andrzej Pettyn „*Gramatyka języka Esperanto*” Nowe Wydawnictwo Polskie Warszawa 1990
6. Eugenia Szczyglińska „*Lernu Esperanton?*” Wydawnictwo „Ritmo” Warszawa 1985
7. Andrzej Pettyn „*Ĉu vi parolas Esperante?*” Wiedza Powszechna Warszawa 1974
8. Andrzej Pettyn „*Esperanto en dialogoj*” Wiedza Powszechna Warszawa 1990
9. Princz Oszkár – Rados Péter András „*Bemutatjuk az eszperantót*” Budapest 1989
10. Tadeusz J. Michalski „*Słownik esperancko-polski*” Wiedza Powszechna Warszawa 1991